

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 9 petih vrst 4 D, od 10—15 petih vrst 4 D 50 p, večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 n. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravitelj „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in sadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji navadne dni 75 par, nedelje 1 D
v inozemstvu navadne dni 1 D, nedelje 1-25 D
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . D 120—

polletno 60—

3 mesečno 30—

1 10—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 100 p po nakazilu.

Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno D 216—

polletno 108—

3 mesečno 54—

1 18—

Povratek barbarov ali zapadna civilizacija.

»Res je — čujem pogosto ponavljati, ko se razpravlja o naših časih in o bodočnosti — da razpada danes v Evropi avtoriteta, kakor je razpadla v tretjem stoletju. Toda danes ni barbarov, ki bi znali izkoristiti našo anarhijo!«

Res je. Časi so se spremenili. V tretjem stoletju naše ere sta se kultura in barbarstvo borila z enakim orožjem. Danes ne več. Barbarstvo je napram kulturi brez moči. Njegovo nasilje je brez moči proti našemu orožju.

Toda ali smo v resnici sigurni? Ali je res, da živijo vsi barbari v šotorih? Kakšna je definicija barbarstva in civilizacije?

Barbarska je doba, ko zagospodujeta sila in materija, ki ju ne omejuje ne zakon, ne pravica, ne ljubezen, ne družabnost, ne lepota in ne kultura. Barbarski so narodi, ki jim je ljubše nasilno tiranstvo strasti in silo nego disciplinirano carstvo pravice in razuma. Težki jarem materije nego svobodna suverenost duha. V tem oziru smo vsaj teoretično vsi enih misli. Za barbarstvo in civilizacijo ni druge definicije.

Torej je jasno, da je še mnogo barbarov in da živijo v srcu zapadne civilizacije. Srečujemo jih povsod: v akademijah in vladah, v vseučiliščih in tovarnah, med omkanci in analfabeti, med ljudstvom in med velikaši, med bogatini in med reveži. Celo vsak izmed nas je dvojna oseba: deloma civiliziranec deloma barbar. Pogledimo nekoliko svojo notranjost in opazili bomo, da se civiliziranec in barbar ne borita več kakor nekdanj na mejah rimskega imperija, ampak v vesti vsakega izmed nas.

Barbari smo, kadar vzamemo maso, težo in število kot merilo zaslug in vrline. Barbari smo kadar občudujemo zgradbo, ker je masivna in ker pada v oči, cerkev, ker odseva v zlatu in marmorju, obleko, ker je draga, narod in človeka, ker sta bogata in mogočna.

Barbari smo, kadar pijemo, je mo, in kadimo več nego je treba. Barbari smo, kadar razsinavamo bogastvo samo zato, da je kažemo svetlu in da ž njim slepimo sosedo. Barbari smo, kadar občudujemo z enakim ognjem lenoto ženske in diamant, ki se blesti v njenih laseh. Barbari smo, kadar dopustimo, da surova sila strojev in frenetična furija naših časov nadomestita našo človečnost. Barbari smo, kadar vržemo od sebe največji zaklad, ki nam ga je podaril bog — inteligenco — da jo zaslužimo materiji ter se ponasamo z vstvaritvami vsak dan inteligentnejših železnih strojev.

Barbari smo, kadar — podivjani od morilne inteligence, ki smo jo zbudili v materiji ter se odrekli svoji duševni suverenosti — stremimo za tem, da zavladamo vsemiru in da se nam klanjajo vsi stvorji.

Barbari smo, kadar menimo, da moremo z mehaničnimi izumi in s kemičnimi odkritji odstraniti svoje krivde, svojo slepoto in svojo besnost. Barbari smo, kadar si domišljujemo, da bomo para, elektrika, Röntgenovi žarki, brezžični brzojav, radij, kemične retorte, trgovska podvzeta, industrijska smelost, čudeži poljedelstva udejstvovali drugo odrešitev človeškega rodu, potem ko je tekla Kristova kri, in da bomo očistili svet slabih strasti, ki ga okužujejo in vstvarili kraljestvo miru in razuma.

Notranji barbari so pogosto nevarnejši nego zunanji, ki napadajo odprto in ki jih moremo od daleč opaziti, prešteti in ustaviti s silo. Toda kako naj zanesljivo spoznamo notranje barbare v brezmejni zmešnjavi naših časov? Ko niti sami ne vedo, da so barbari in ko jih drugi tako slabo razločujejo, da jih pogosto občudujemo kot uzornike in branitelje civilizacije?

To je velika nevarnost, ki nam preti v strmoglavih višavah naše moči. Zapadna civilizacija, ki je zamenjala mnoge ekscese in zla bar-

barstva z znaki napredka, upa, da jo bodo rešile razdirajoče in smrtonosne sile.

Premotrite vse orožje, s katerim se ponaša zapadna civilizacija: plavajoče jeklene trdnjave, ki okužujejo morja; tonovi z dolгими grli kakor prepadi; mitraljeze, ki napajajo zemljo z dežjem drobne, neprestane in nepremagljive smrti; kovinski jastrebi, ki blujejo strele; milijoni balonov, ki se svetijo v solčnih žarkih...

Zaupali smo temu strašnemu vojnemu orodju, ki naj bi držalo daleč narode, ki jih po pravici ali po krivici imenujemo barbare. V zavetju tega železnega in ognjenega zidovja, ki ga je postavil naš um, živimo v sigurnosti, da nam ne bo treba več bežati pred novim pohodom Mongolov, ki so porazili v srednjem veku velik del Evrope. Toda ali ni rodilo vihar nasilja, ki je pustošil pet let Evropo, ravno to vojno orodje, ki smo mu zaupali svojo sigurnost in svoje nade?

Zapadna civilizacija leži na tleh v agoniji pod težo onega orožja, s katerim se je oborožila, da se brani.

Orožje, ki naj bi nas bilo branilo pred barbari, se je obrnilo proti nam. To orožje je pravi barbar naših časov! Železni in jekleni barbar, ki ga je oblikoval ogenj naših rok, ki smo ga ustvarili mi sami in proti kateremu smo brez moči, kakor so bili Rimljani brez moči proti Germanom in Gotom.

Smrtonosna inteligenca, ki smo jo zbudili v materiji s svojim ponosom in s svojo ambicijo, inteligenca, ki smo jo občudovali kot plod svojega uma, ko je uničevala naše sovražnike, je končno uničila tudi nas: zmagovalce in premagance obenem. Ta inteligenca je velika sovražnica zapadne civilizacije, bolj neizprosna, kot je bilo barbarske tolpe, ki so razrušile rimski imperij. Pred novimi barbari se ne bomo mogli rešiti z zlatom, ki ga je Rim tako pogosto metal napadalcem, da jih ustavi, kadar jih ni mogel odbiti, kajti novi barbari ne hlepijo po našem bogastvu, ampak po našem uničenju.

»Notranje« vidljive in nevidljive barbare, ki nam grozijo, bomo mogli premagati le z nevidljivim in nematerijalnim orožjem: z razumom, s pravico in z modrostjo. Ko bomo zopet priznali razumu prednost pred nasiljem, duhu prednost pred materijo, nam bodo barbari, ki so se vrnili, da opustošijo Evropo, pokazali hrbet in bodo odšli za vedno.

G. Ferrero v »Secolus«.

Slovanski Jez na vzhoju.

Gosp. J. Bourgojn, ki se je mudil lanske poletje par mesecev v Jugoslaviji — predvsem je natančno prepotoval celo Slovenijo — je imel v Parizu v Ligi francoskih patrijotov predavanje o Jugoslaviji, o katerem poročajo zadnja številka glasila te lige »Le Drapeau«, pa kateri posnamemo sledeče: V prvem delu predavanja je g. Bourgojn očrtal v glavnih obrisih jugoslovensko zgodovino in dokazal iz preteklosti, da ta nova država ni umetno skrpčalo diplomatov, ampak rezultat stoletnih težnj, ki so približale ločene dele jugoslovenskega naroda v eni in isti potrebi narodne zveze in svobode. Zgodovina Jugoslovencov je dolga vrsta noben zoper tuje nasilstvo, germansko, bizantinsko, benečansko, madžarsko in turško, z dobami svobode, v katerih se je blestel sijaj originalne civilizacije.

Pred vsem je poudarjal boj Slovencev zoper germanski pritisk, njih tradicije, posebno staro vstoličenje koroških vojvod na Gosposvetskem polju nad Celovcem. Leta 1920, je potrdil plebiscit izdal Avstriji to zgodovinsko ozemlje in strateško črto Karavank, 120 km od Jadranskega morja. Slovenci so si ustanovili društvo, imenovano »Gosposvetski Zvon«, ki zahteva varstvo Slovencev, anektiranih od Avstrije, in jih budi, naj čujejo pred germansko nevarnostjo.

Nato je predavatelj opisal slavno preteklost hrvatske države in njene boje zoper Habsburžane, kakor

tudi dubrovniško ljudovlado in Napoleonovo Ilirijo. O Jugoslaviji pravi: Ona zapira germanizmu štiri pota: pot na Jadran ob Dravi, pot na Solun in Egejsko morje, pot v Carigrad in v Orijent in slednjič donavsko pot. Močna Jugoslavija je torej neobhodno potrebna za mir v Srednji Evropi in za svetovno ravnotežje. Mala antanta je mogočen miroveni organ. Njena politika stoji na isti podlagi, kakor politika Francije: na nedotakljivosti mirovniških pogodb. Tako se dviga od Baltskega morja do Jadrana slovanski jez zoper eventualno germansko nevarnost.

Če bo Italija prenehala s svojim slepim sovraštvom napram Jugoslaviji, in če francoski madžarofili in bulgarofili ne kompromitirajo Francije v prezgodnjem približanju Madžarski in Bolgarski, lahko Francozi računajo na Jugoslavijo. Zagrada ob Renu na zapadu, zagrada Slovanov na vzhodu. To je formula za varnost Francije in evropskega miru.

ZAKONODAJNI ODBOR IN VOLILNI ZAKON.

— Beograd, 4. maja. (Izv.) Danes dopoldne se sestane plenum zakonodajnega odbora, da razpravlja o razširjenju srbskega zakona državnega računovodstva na vso državo. Pododbori zakonodajnega odbora so imeli v zadnjem času številne seje, na katerih so razpravljali o vseh zakonih. Pododbor je tudi razpravil o načrtu volilnega zakona in je pričakovali, da zakonodajni odbor tekom 8 dni predloži volilni zakon narodni skupščini.

PRED IZBRUHOV ŽELEZNIŠKE STAVKE.

— Beograd, 4. maja. (Izv.) Za nedeljo 7. t. m. napoveduje železničarska organizacija, sekcija Beograd, velik protestni shod. Na dnevnem redu je poročilo o gmotnem položaju železniških uslužbencev, predvsem vprašanje draginskih doklad. Železničarji napovedujejo, da stopijo v stavko, če vlada ne ugodí njihovim zahtevam.

Louisa de la Ramée (Outida):

Kneginja Vjera.

Roman.

III.

Ob petih zjutraj so Vero zbudili. Duri so se po villi odpirale in zapirale, in po hodnikih se je širil smeh.

Njena mati se je vrnila z zabave v Kazini.

Vera je vstala, zrla nekaj časa na morje, potem pa se je spomnila, da gre lahko nekoliko na izprehod.

Uro kasneje je bila v družbi gospodične Schröderjeve na obali. Zaradi zgodnjega jutra je bila obala še popolnoma prazna. Zrak je bil poln ozona. Nebo so pokrivala lahne ovčice. V dalji je vlekli prvi iz Havra prihajajoči parnik s svojim dimom debelo črno črto preko obzorja.

Vera se je bila v Bulmerju navadila, da je hodila dolge ure po naravi. Tako je korakala tudi zdaj elastično vedno na obali, dokler ni Trouville s svojimi villami in hoteli ležal daleč za njo. Tadaš je opazila, da je gospodična Schröderjeva opesala. Njene noge pač niso bile več tako vztrajne.

»Ali ste trudna?« je zaklicala Vera in obstala.

Guvernanta je prikimala.

»Uboaga gospodična! Pa sedite ne, koliko in počivajte! Meni pa dovolite, da hodim še nekaj minut na deono in levo. Potem se vrnem k vam ter pojdeva domov.«

Guvernanta je nekaj časa ugovarjala, saj je smatrala za svojo dolžnost, da ne izpusti Vere iz vidika. Toda bila je izčrpana in se je končno udala. Vzduhu je omahnila na kamen ter nepremično obsedela s rokami, ovitimi okoli kolen.

Vera je šla torej sama po obrežju dalje. Na eni strani se je dvigala na

pečini mračna utrdba, na drugi pa se je svetlikala v jutranjem solncu kanalova voda.

Novo življenje je plalo po Veri. Kakor otrok je takla po pesku in popevala veselo melodijo. Šnela si je klobuk in njeni krasni zlati lasje so vihrali v vetru. Morski piš se je polgraval z gumami njene platnene obleke in včasih so se pojavljale pod krilom njene fine aristokratske nožice.

Ah, če bi zdaj imela kopalno obleko s seboj! Kako bi se vrgla v valovje! Hrepenenje se je ozirala po morju. Toda kaj ji brani, da si sezuje čevlje in nogavice ter da se kakor otroci igra po vodi? Skušnjava je bila resnično prevelika, in kar hitro je stala do kole. Na v penečem se vodovju. In brodila je vodo veselo dalje in dalje, zaslala vedno globlje ter lovila tu kak lokvanj, tam kako algo.

Radostno je skakala s skale na skalo, iz luže v lužo ter je gospodično guvernanta, ki sedela daleč zadaj na obali, popolnoma pozabila.

Hipoma je začel v vladajoči tišini peti glas. Kakor bi prihajal od morske strani, se ji je zdelo. Bil je čist, močan, zvonk moški glas. In pel je odlomke iz Mozartovega rekvijsa. Vera je dvigala glavo in poslušala. Krasno petje! Ko je prenehalo, je nalahno vzdihnila in strmela, kakor očarana po odzvenelih melodijah, nepremično predse.

Nenadoma pa se je pojavil pevec na štrleči pečini. Zagledal je mlado dekle, pozdravil in se opravičeval, ako jo je motil v samotnosti.

Bil je gospod, ki ga je imenovala Adrienna lepega Corrèze.

Vera se je prestrašila. Bilo ji je, kakor da je padla iz svojih nebes. Kajti hipoma se je zavedla, da stoji tu pred moškim brez čevljev in — ojoj! — celo brez nogavic.

Hitro se je ozrla po pesku. Toda,

joj, prejoj! Medtem ko je brodila po vodi, je nastopila plima: čevlji in nogavice so izginili.

»Odnesejo jih jele!« je zajela in temno zardela. Pevec, ki je stal na robu luže, pa se je nad njeno zadrego zabaval.

»Jojmene, gospica!« je dejal, »vaši čevlji in nogavice so torej proč?«

»Sezula sem jih, ker sem menila, da sem tu povsem sama.«

»Morda niti ne veste več, kje ste se sezuvale?« Dovolite, da grem sam iskat!«

Vera je nepremično stala v sredi luže. Lica so ji gorela. Sramovala se je strašno. Za boga, bosa je preko kolen! Tujec je gledal na vse strani in iskal. A zaman.

»Resnično!« je dejal, »plima, ki narašča tod nenavadno urno, je odnesla vse... Ampak tudi vi morate zdaj kar hitro iz vode! Ne verjamete, kako nevarna je plima v tem kanalu.«

»K svojemu guvernanti se moram vrniti!« je mrmrala Vera ter skakala s skale na skalo.

Bila je tako zmedena, da je čisto pozabila tujca zahvaliti se za uslugo.

»To je gotovo čestitljiva oseba, ki sedi tamle doli na pečini!« je uganil pevec. »Toda od tod ne morete več do nje. Široka proga voda leži zdaj med vama. Le prepričajte se sami!«

V istini. Med Vero in guvernanto, ki je na pečini — neverjetno! — celo zadremala, je ležala široka, grgrajoča voda.

»Utonila bo!« je vzklila Vera ter skočila, da bi ji hitela na pomoč. On pa jo je zadržal.

»Gospica!« je dejal, »čestita dami, nikakor se ni v nevarnosti. Nič se ne bojte zanjo! Samo pokličite jo, da se zbudi. In svetujva ji, naj se umakne višje. Tam pa jo je najdeja.«

Gospodična Schröderjeva je bila

ogorčena, ko se je zavedla, kaj se je medtem zgodilo. Ali preostajalo ji ni nič drugega: tudi ona je morala dvigniti svoje krilo ter ležti po strmini, ki sta ji jo označevala, višje in višje. Končno je izginila za pečino.

Bil je pa tudi že skrajni čas, da je dospela Vera na obalo. Voda je naraščala vidno.

»Urno, urno, gospica!« je priganjal pevec, in Vera je razumela, da ga mora ubogati. Do prvega pomola skal ji je prinesel širokih listov, da si je lahko zavila boso nogo. Zakaj pot je bila kamnita in pokrita z bodečimi rastlinami.

Tako se je sramovala, da ni spočetka mogla izpregovoriti besede. Končno pa se je vendarle začela udeleževati razgovora. Dejal ji je, da ve, kdo je ona: včeraj, ko je prišla v Trouville, jo je videl na obali. Tudi njeno mamo pozna. Čast mu je bila, da se je seznanil z njo v Parizu. On pa da je pevec. Tak, ki poje po gledališčih. Morda je že kdaj ališala o njem? Zdal pa da je bil prišel na obrežja, da urji svoj glas.

Ko je prilezla na vrh strme skale, ji je svetloval, naj se nekoliko odpočije. In tu naj ga počaka: iz vasi, ki leži takoj todle, ji prinese kakoršnokoli obutev!

»Nikakor niso avileni čevljički!« je rekel, ko se je vrnil, »toda varovali vas bodo vsaj kamenov in prahu na cesti.«

In izročil ji je leseno coklo! Ali bi naj se zdaj razjokala ali zasmejala? — Vera pa se je rajši zasmejala in pevec se je smejal z njo.

»Originalno! Dražestno! Pristojajo vam imenitno!« je govoril. »Veste, izbral sem pa tudi najmanjše!«

Vera se je nemirno ozirala na vse strani. Uganil je njeno misel.

»O, vaša godrnjanta je že na varnem!« je dejal. »Zagledali so jo kmetje, ko je lezla čisto po napačni stezi. Zdal

pa mine najmanjše dobro pol ure, predno dospeta do nje.«

Stopal je k mali skupini hiš, ki so ležale za črešnjami in jablani, ona pa je drobenceljala za njim + tap! tap! — v svojih lesenih coklah.

»Dražestno! Originalno!« si je mislil, silil pevec, a molčal. Ona pa je vzdihovala: »Moj bog, tak škandal! Oh, če bi me zdajle videla mama!« Toda molčala je.

Pred kmetiško hišo sta obstala in sedla pod ogromen oreh. Pevec je poklical kmetico in jo prosil, naj jima postreže s čimerkoli. Hitro je postavila kmetica pod oreh mizico ter jima prinesla rdečih črešnj, mleka, medu in črnega kruha. Po stikah in vrtnicah je dala, šalo z vrta, čebelo se brnela in visoko v zraku so trkale lastavice.

»Idila! He, še živi lepa romantika!« si je mislil Corrèze in prigovarjal dekletu, naj ji in naj zaradi »godrnatca« prav čisto nič ne skrbi. Da bi jo umiril, je poklical enega izmed vaških dečkov, ki so prodajali zijala, in ga je poslal, naj gre pogledat, ali ju gospodična že pričakuje.

In potem ji je začel pripovedovati o svojem umetniškem življenju. Kar ji je pripovedoval, pa je bilo tako zanimivo, da je Vera docela pozabila gospodično Schröderjevo. Pripovedoval ji je o Parizu in Dunaju, Peterburgu in Madridu. Živel je blesteče in hrupno življenje ter bil znan med največjimi v Evropi.

Toda dobro je poznal tudi bedo in siromaštvo. Preživel je mnogo bridkoga. Oče in mati sta mu bila nekdanj beaško uboga človeka, čeprav je spadala njegova obitelj k najstarejšemu plemstvu savoyškemu.

Zivahno ga je prosila, naj pove še več o svojih starših.

(Dalje prihodnjico)

Konferenca v Genovi.

DRUGA PLENARNA SEJA KONFERENCE. POROČILA FINANČNE IN TRANSPORTNE KOMISIJE.

ČEŠKI INTERESI V NAVSKRIZJU S FRANCOŠKIMI GLEDE RUSIJE.

— Praga, 4. maja. (Izv.) Današnje »Češko Slovo« poroča: »Češkoslovaška delegacija se ni mogla pridružiti v ruskem vprašanju francoskemu stališču, čeprav češkoslovaška republika ne pričakuje posebnih gospodarskih uspehov po vzpostavitvi odnosov s sovjetsko Rusijo. Varovali pa mora svoje posebno razmerje do te države s stališča interesov, ki so nasprotni onim Francije.

— Genova, 3. maja. (Izv.) Za drugo plenarno sejo konference v splošnem ni vladalo tako zanimanje, kakor za prvo, ki je bila dne 10. aprila. Dnevni red konference je bil strogo strokovnega značaja. V razpravo so prišla samo poročila finančne in transportne komisije. Dva glavna problema konference: rusko vprašanje in vprašanje splošnega evropskega miru nista še rešena. V veliki dvorani palače San Giorgio pa je že pred otvoritvijo seje vladalo pisano vrvenje. Razne delegacije in komisije so predložile nebroj brošur in spomenic. Brošure so bile v najrazličnejših barvah tako, da so dajale pestro sliko nasproti elegantnim črnim oblekam delegatov in diplomatov. Nekaj minut pred 10. je stopil v dvorano v spremstvu zunanjega ministra Schanzerja predsednik Facta in takoj zavel predsedniško mesto. Točno ob 10. je otvoril Facta plenarno sejo. V tem trenutku so kot poslednji stopili v dvorano ruski delegati.

Predsednik Facta je v svojem govoru dal kratak pregled dela v komisijah ter omenil, da sta finančna in transportna komisija predložili svoje elaborate. Obe komisiji sta izvršili ogromno delo. Predložili sta resolucije za ureditev gospodarskih in finančnih vprašanj. Delo obeh komisij je bilo v interesu celokupne Evrope. Predsednik je nato

dal besedo predsedniku finančne komisije Evansu.

Evans je v imenu finančne komisije omenjal, da je imela komisija težavno nalogo razpravljati o ureditvi financ vseh evropskih držav. Doseženo je soglasje glede zaključkov londonske finančne konference in da praktično izvede finančno ureditev konference centralnih bank. V imenu francoske delegacije je govoril delegat Picard, ki je pozdravljaj temelje za finančno obnovo. Italijanski delegat Schanzer je v svojem govoru slavil delo Italije. Italijanski narod stremi za mirno obnovo Evrope. Italija je že sedaj znižala vojno stanje na 200.000 mož. Po izjavah nizozemskega in švicarskega delegata je povzel besedo Čehin naglašujoč, da je dala genovska konferenca ruski sovjetski vladi prvo priliko stopiti v mednarodne stike. Rusija bo skrbela za možnost, da pripomore k obnovi Evrope. Nemški delegat minister Rathenau je še enkrat omenil stališče Nemčije glede finančnega problema. Omenjal je, da je danes na svetu 10 milijonov brezposelnih. Konferenca je nato sprejela poročilo transportne komisije, na kar je bila seja zaključena.

— Genova, 3. maja. (Izv.) Konferenca plenarna seja je odobrila resolucije finančne in transportne komisije. Finančna komisija je predložila 15 resolucij. Sedma resolucija predlaga načrt, kako omejiti izdatke državnih budžetov, ne da bi se vprašanje davkov tiralo do skrajnosti. K 13. resoluciji o finančni pomoči državam s slabo valuto je portugalski delegat pripomnil, da je finančna pomoč mogoča le s pomočjo Zveze narodov in s pritegnitvijo Amerike. Resolucije so bile en bloc sprejete. V zaključnem govoru je Facta izrazil velik optimizem na uspehe genovske konference. Seja je bila zaključena ob 12.30.

PREOKRET FRANCIJE V RUSKEM VPRAŠANJU.

Príhod Barthouja v Pariz.

— Pariz, 3. maja. (Izv.) Danes ob 11. dopoldne je prispel minister Barthou iz Genove.

— Pariz, 3. maja. (Izv.) Ministrski predsednik Poincaré je takoj po prihodu Barthouja sklical kabinetsko sejo, ki je pričela ob 6. zvečer razpravljati o splošnem položaju, danem na konferenci v Genovi. Službeni komunikacijski poročila, da je ministrski predsednik Poincaré zahvalil v imenu vseh ministrov Barthouja na talentu in avtoriteti, kakor se je izkazal v Genovi, olajšujoč delo konference in istočasno braneč francoske interese. Kabinetski svet je vzel na znanje poročila iz Genove in Bruslja. Po razpravi o vprašanju reparacij je bilo soglasno sklenjeno, da se Francija oddalji od Belgije glede stališča napram Rusiji. Podrobnosti o sklenjenih kabinetskega sveta niso znane. Položaj francoski listi različno tolmačijo. S posebnim povdarkom naglašajo, da je bil na seji dosežen popolni sporazum med Poincaréjem in Barthoujem glede francosko-belgijskih odnosov in ruske spomenice. Francija se več ne pridružuje stališču Belgije. Jutri ob 10. dopoldne kabinetski svet nade-

— Ruski problem.

ljuje razpravo o položaju. V glavnem razpravljajo o splošnem evropskem mirovnemu paktu.

— Pariz, 3. aprila. (Izv.) Ministr Barthou odpušča v petek nazaj v Genovo. Pri njegovem prihodu v Pariz ga je čakalo na kolodvoru nebroj novinarjev, ki so hoteli imeti informacije o položaju. Današnji »Intransigence« javlja, da je Barthou novinarjem lakonično rekel: »Jaz nisem v Genovi izžubil zdravega človeškega razuma. Nasprotno! Postal sem še pametnejši.« Šef Barthoujevega kabineta pa je izjavil novinarjem, da Barthou ni mogel podpreti belgijskega stališča, ker je Belgija v ruskem problemu preokročila okvir določil, storjenih na londonski konferenci strokovnjakov.

— Pariz, 3. maja. (Havas.) Na današnji seji ministrskega sveta se je Poincaré zahvalil Barthouju na njegovi spremetnosti in avtoriteti, s katero je olajšal delo genovske konference in branil interese Francije. Po končani razpravi o situaciji so vsi člani ministrskega sveta soglasno sklenili: »Francija se ne loči od Belgije«.

(Op. ur. Priročnemu delu verjeli o sklepu francoske vlade glede Belgije. Prva izjava iz privatnega vira, druga je objavljena po »Havas«-u)

ČIČERIN, HRVATSKI EMIGRANTI IN ITALIJANI.

— Genova, 4. aprila. (Izv.) Kakor smo že večer javili, Čičerin v svojem pismu Facti kot odgovor na pismo zunanjega ministra Schanzerja glede bojev v Georgiji zagovarja dozdnevne politične krivice, ki se baje gode Hrvatoma, Macedoncem in Črnogorcem v Jugoslaviji. Čičerin tudi napada Jugoslavijo radi Vrangla. Splošno domnevajo, da je dobil informacije o Hrvatih od hrvatskih emigrantov. Zanimivo je namreč dejstvo, da so ravno v tem trenutku, ko je Čičerin goreno pismo teročil predsedniku Facti, razni plačani agenti in službe delili v novinarskem domu brošuro »Barbari Evrope«. Čičerin brani razne narodne manjšine, napram Angliji Indije, napram Franciji Alžirce, a vrtolastivo je eklatantno dejstvo, da Čičerin v pismu ne brani naših primorskih manjšin, ki trpe pod italijanskim jarmom. Naših rojakov v Južni Benežiji absolutno nič ne omenja v pismu.

ANGLEŽI PRIČAKUJEJO, DA POINCARÉ RAZBILJE GENOVSKO KONFERENCO.

— London, 4. maja. (Izv.) Genovski dopisnik »Daily Chronicle« javlja, da je položaj na konferenci zelo resen in kritičen. Poincaré poskuša s končnim korakom razbiti konferenco v Genovi. V osrednju je sedaj pot Barthoujeva v Pariz. Z odhodom iz Genove je preložena situacija v Pariz.

ČIČERIN PRIDE V VATIKAN.

— Rim, 3. maja. (Izv.) V vatikanskih krogih je razširjena vest, da sprejmeta Čičerina papež Pij XI. in

državni tajnik kardinal Gasparri. Vatikan želi s Čičerinom razpravljati o katoliških misijonih v Rusiji. Vatikanu je mnogo lažje na tem, da Rusija dovoli prihod katoliških misijonarjev.

ITALIJANSKI TISK JAVLJA O »HRVATSKI VLADI«.

— St. Margherita Ligure, 3. maja. (Izv.) Nekateri italijanski listi so zadnje dneve po inspiracijah gotovih, na Dunaju bivačoj hrvatskih emigrantov javili, da se je v Zagrebu konstituirala »hrvatska vlada«. Tudi Čičerina so ti emigranti informirali o hrvatski politiki. Presburo vlade kraljevstva SHS je zaprosil italijanski vladni presburo, da demantira najodločnejše te izmišljene veste. Demantji do danes še ni bil priročen niti po Agenciji Stefani.

LLOYD GEORGE O REPARACIJSKEM VPRAŠANJU.

— London, 3. maja. (Izv.) Diplomatski dopisnik »Daily News« poroča iz Genove, da prinaša Barthou francoski vladi nov načrt Lloyd Georgea za obširno ureditev medzvezniških vojnih dolgov in za rešitev reparacijskega vprašanja. Načrt določa skupni reparacijski znesek na 110 milijard, ki naj bi bil deljen v dva obroka in sicer eden po 65 in drugi po 45 milijard. Prvi obrok znaša skupno 50 medzvezniških dolgov in naj bi se sedaj ne vpošteval. Ostanek 45 milijard pa naj bi tvoril neposredni reparacijski znesek. Po takem znižanju reparacijske svetke je omogočeno Nemčiji najeti pri zavezniških posojilih. Lloyd Georgejev načrt plačila reparacij temelji na popolnoma novih načelih.

Politične vesti.

— Jugoslovenski in tuji novinarji v Genovi. Iz St. Margherite Ligure poročajo, da so naši novinarji pridobili obred na čast zavezniškim in prijateljskim novinarjem. Obedna se je udeležilo 40 povabljenec. Prisotni so bili člani naše delegacije, načelniki češkoslovaškega, poljskega in francoskega presburoja ter poslanik Canepps. Od novinarjev so bili prisotni Steed, Mille Crofort, Preis, Wells, Ernet, Gianini, Sforza, Emanueli, Milelli in drugi.

— Vojvodinski poslanec proti razdelitvi Vojvodine. Iz Beograda poročajo, da so vojvodinski narodni poslanci, razven radikalov, podpisali predlog, za spremembo uredbe o razdelitvi na oblasti. Ni izključeno, da se bodo pridružili temu predlogu tudi radikalni poslanci.

— Naš poslanik na Holandskem. Naš poslanik v Londonu g. Gavrilović je imenovan za poslanika na Holandskem.

— Novi papežev nuncij v Beogradu. Za papeževga nuncija v Beogradu bo imenovan monsignor Pellegrini, ki je do sedaj služboval pri papeževi nuncijaturi v Varšavi. Dosedanji nuncij Cherubini je premeščen v Rim.

— Ruski emigranti in pomoč gladni Rusiji. Iz Beograda poročajo, da je zunanji minister dobil odlok, da se mora vsa ruska združenja pritegniti v odobor za pomoč gladni Rusiji.

— Obsojeni fašisti v Zagrebu. Te dni se je vršila v Zagrebu obravnava proti fašistom, ki so hoteli izvršiti atentat na bivšega predsednika reške konstituantne Zanelle. Sodišče je izmed petih obsojil Mayerja in Viole na mesec dni zapora, ostale tri pa je oprostil, ker jih dalo izgnati preko italijanske meje.

— Tri pta za ruske emigrante. Znan ruski pisatelj grof Aleksej Tolstoj piše: »Borba je končana, rdeči so popolnoma zmagali. Državljanstva vojna je končana... Obstoja tri pta za nas Rusje: ali da zberemo vojsko obstoječo iz tujece in da napademo Rusijo. To bi značilo, da hočemo preliti še morje krvi. Druga možnost, da ubijemo boljševike s lakoto, kar pomenja toliko, kakor uničiti Rusijo. Tretja pot je: da priznamo, da ni v Rusiji druge vlade kakor boljševiška. Iz tega bi sledilo, da se je treba vrniti v Rusijo in sodelovati za zagotavljanje vsega lepega in dobrega, kar je prinesla revolucija in za uničenje vsega slabega, kar je takisto rodila revolucija. Jaz sem si izbral to tretjo pot. V krogih ruskih emigrantov je vzbudila ta izjava grofa Tolstega, ki se je doslej boril v protiboljševiških vrstah, veliko senzacijo.

— Boljševiške bojne priprave. Iz Carigrada poročajo, da smatrajo boljševiški situacijo, ki je nastala valed razvite vstaje v gorskem delu vzhodne Georgije, za zelo nevarno. Zato pa so odredili vse, kar se jim je zdelo potrebno, za splošno ofenzivo proti središču dežele, iz katerega se razširja vstaja. Najvišje poveljstvo ruskih čet je poslalo boljševiškim komitatom pozive, da morajo biti pripravljeni na odločilne boje.

— Zveza narodov. Iz Ženeve poročajo, da se sešane svet Zveze narodov 11. t. m. pod predsedstvom španca Guironeza de Leon. Na dnevnem redu je interpretacija čl. 389 versailleske mirovne pogodbe glede sodelovanja holandskih delavskih delegatov na tretji mednarodni delovni konferenci in glede kompetence mednarodne delovne organizacije z ozirom na poljedelstvo. Nadalje predlog norveške vlade za ustanovitev preiskovalne komisije za rusko lakoto, prošnja albanske vlade, naj imenuje Zveza narodov gospodarske izvedence, ki naj bi Albaniji predložili načrt za izkoriščanje naravnih zakladov v Albaniji. Razpravljalo se bo tudi o raznih vprašanjih glede gndanske svobode države, danske ustave itd. Nadalje vprašanje zaščite narodnostnih manjšin v Albaniji, Estonaki, Litvi in Poljski. Med poročili raznih komisij Zveze narodov je tudi poročilo finančne in preiskovalne komisije v Albaniji.

— Italijansko romanje na Špilimberku. Odbor za italijansko romanje v Češkoslovaško je določil sporazumno s češkoslovaškimi oblastmi nastopni program: 20. maja zbiranje romarjev v Bratislavi, odhod iz Bratislave in prihod v Brno, 21. maja spominška proslava Silviya Pellica in Petra Maromelija na Špilimberku, 22. maja obisk maroških podzemskih jam, 24. maja obisk v Pragi in oficijelni sprejem, 25. in 26. maja obisk vezbalisti v Milovici itd. Do sedaj se je prijavilo 600 romarjev iz vse Italije. Romarje bo vodil minister Orlando. Med romarji bodo general Diaz, admiral Thaon de Revel, številni poslanci, senatorji, publicisti in novinarji. Na Špilimberku bodo Italijani vzdali posebno marmorno ploščo v italijanskem jeziku.

— Paul Deshanet, bivši predsednik francoske republike, je umrl dne 28. minulega meseca v starosti 66 let. Dolgo dobo je bil predsednik francoske zbornice in po Poincaréjevem odhodu nekaj mesecev predsednik republike. S Clemenceauem sta si bila vedno politična nasprotnika in evropsko pomembnost je vzbujala njegova neprilika z Clemenceauem. V primeri z njim je veljal pokoln Deshanet v notranji, kakor zunanji politiki za moza miljejskega političnega nastopanja. Skozl jedno človeško dobo je vztrajno stmel po svojem cilju, da pride na mesto predsednika republike. To je dosegel, ali ostal je na njem samo malo časa, ker je težko obolal na živcih in je hudi boleini koncem podlegel. Deshanet je bil dosleden, oster nasprotnik Nemcev.

Gospodarstvo.

— Izvoz konj. Poljedelski minister je odredil, da se še preostali kontingent konj sme izvoziti preko sledečih omejnih cadinarnic in sicer: preko Gor. Radgona 300 konj, preko Maribora 1000, Rakeka 1000, Gruzja 500, preko Jesenic v Italijo 300 in preko Splita 300 konj.

— Zakon o proračunskih dvajsetih. V izredni izdaji so včerajšnje »Službene Novine« pričele po narodni skupščini sprejeti zakon proračunskih dvajsetih za mesec maj in junij.

— Kmetijski mladenič iz Češke v Sloveniji. Češka kmetijska družba v Pragi je započela akcijo, ki ima namen sinove kmetovalcev iz Češke, ki so kmetijsko izobraženi, poslati v inozemstvo v prakso in namesto njih sprejeti mlade kmetovalce iz drugih držav na ondota kmetijska posestva. Taka akcija je započeta že tudi s Holandsko, Dansko in Italijo. Kmetijska družba za Slovenijo je prevzela posredovanje pri tej akciji in pozivlja vse ene kmetovalce, ki žele svoje sinove, najraje absolutne kmetijske šol, poslati na kako posestvo na Češko ter istočasno prvezi po enega češkega mladeniča v nadomestilo za svojega sina, in sicer za približno dobo enega leta, da se prilagode. Posestniki lahko sprejmejo tudi kmetijske sinove iz Češke, n da bi jih zamenjali za svoje sinove. Stanovanje in hrana mora biti vsakemu zagotovljena. Če se izkaže posebno sposobnost in marljivost, naj se mu da tudi kakšna denarna nagrada. Ti mladeniči se obvezujejo vsi vsako delo v kmetijskem obratu, ravnanju pa se mora z njimi kakor z redničnimi člani. Kdor želi zamenjati svojega kmetijskega izobraženega sina s češkim mladeničem, oziroma hoče prevzeti na svoje posestvo takega kmetovalca, naj to takoj javi Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaki trg 3.

— Bosanski kmetijski mladeniči v Sloveniji. Pokrajinska uprava za Bosno in Hercegovino namerava poslati do deset kmetijskih sinov, ki so dovršili petmesečno zimsko kmetijsko šolo v Livnu in Modriji, na kmetijska posestva v Slovenijo, da se tukaj praktično izuče v kmetijstvu. Ti kmetijski sinovi se morajo obvezati, da bodo vršili vsako delo, ki se jim ga bo odkazalo, vsled česar bodo nadomestovali dobro delovno moč na posestvu. Kdor želi dobiti takega mladeniča, se naj takoj prihlasi Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaki trg 3.

— Novi sovjetski bankoveci. Ruska sovjetska vlada je izdala 21. aprila v Moskvi nove bankovece po 50 in 10 milijonov rub. ki ostanejo v veljavi do konca 1. 1924.

— Češko-slovaški Lloyd. Vodilna misel ustanoviteljev češkoslovaškega Lloydja je bila ta, da si v pristaniščih, za sedaj samo Črnega morja, ustvarijo trdne pozicije in se tako pripravljajo tla za trgovino z Rusijo. S tem se ustvari tudi temelj za nadaljnjše plovne črte proti daljnemu Orientu. Čehoslovaki sodijo, da pojde njihov izvoz v bodočnosti pretežno v Rusijo in sploh proti vzhodu in da je za to sedaj zadnji čas pripraviti se za tako trgovino. Čuli so se takoj številni ugovori, zlasti da je vožnja iz Češke po Dunavu do Galace zelo draga in sicer, da je transport blaga v Galac na tej črti za 90% dražji od vožnje preko Hamburga in za 50% dražji nego preko Trsta. Nadalje se navaja, da si Rusija ne bo tako kmalu opomogla in da je pričakovati, da se obrne češkoslovaški izvoz v Rusijo prej proti severu nego proti južni Rusiji. Oni krogi pa, ki se zavzemajo za pospešitev češkoslovaškega Lloydja, izjavljajo, da se ni oziirati na taka razmišljanja, marveč, da treba gledati v bodočnost in po tem se ravnati v sedanjosti. Rusija vendar ne ostane zaprta trgovini za vedno. Tudi eventualna prvotna izguba ne pride v poštev, zlasti ne, ko gre za sredstva, ki imajo služiti trgovski politiki za bodočnost. Danes so se razmere v Rusiji izpremenile tako, da ni računati več z istim večjim tokom proti severu kakor pred vojno. V obseju Črnega morja so se razvile države, ki zaslužijo pred vsem vpoštevanje. Sicer pa so imeli Čehi že pred vojno v Črnem morju 4 ladje, ki so se pod vodstvom kapetana Zdenkovića dobro rentirale. V prometno črto se uvede tudi Carigrad. Spočetka bo imela družba 3 ali 4 brodice najnovejšega tipa s 2000 do 3000 ton. Vozili bodo dvakrat do štirikrat na mesec, in sicer na črti Galac-Varna-Carigrad-Batum in Odeaa-Novorosijsk-Batum. Galac je dandanašnji največje trgovsko pristanišče Črnega morja in veža važne železniške črte. Odeaa je propadla in Galac je stopil na njeno mesto kot trgovsko središče. V Galac gravitira danes ves angleški, italijanski, belgijski in francoski izvoz in tja prihajajo tudi trgovci iz Orienta.

— Ameriško poročilo o stanju železniškega sistema SHS. »Commerce Reports« pričbuje poročilo ameriškega poslanstva v Beogradu o stanju železniškega sistema v Jugoslaviji, o katerem pravi, da je morda ena izmed največjih ovir za gospodarski razvoj naše kraljevine. Svote, dovoljene v proračunu za železnice, so znašale komaj polovico stroškov dejanske izdatih za obrat, ne vstevši normalne popravke in obnovitve. Priznavanje, da bi se vršil obrat v mejah, določenih v proračunu, je imelo baje za posledico uporabo manj sposobnega osebja. Dalje se pravi, da je skoro 80 % železniških pragon v Srbiji in 60 % v novih pokrajinah treba nadomestiti in da je vsled pomanjkljivosti teh pragon brzina vlakov bila znatno znižana. Vozni material je večinoma v slabem stanju.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Četrtek, 4. maja: Hamlet (zadnjič v sezoni). Izven.
Sobota, 6. maja: Marija Stuart. C. Petek, 5. maja: Namisljeni bolnik. D. jaska predstava. Znižane cene. Zadržek ob treh. Izven.
Nedelja, 7. maja: Otok in Struga. Izven.
Ponedeljek, 8. maja: Marija Stuart. A. Torek, 9. maja: Zaprt.

OPERA.

Četrtek, 4. maja: Luiza. E. Petek, 5. maja: Zaprt.
Sobota, 6. maja: Lakmé. Izven.
Nedelja, 7. maja: Boris Godunov. Gostovanje g. Josipa Križaja iz Zagreba. Izven.
Ponedeljek, 8. maja: Zaprt.
Torek, 9. maja: Faust. Gostovanje g. Josipa Križaja iz Zagreba. Izven.

— Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani. Florjanska ulica 27. I. V petek, 5. maja ob 8. zvečer »Spaval moja deklica«, drama po istoimenski ruski romanci, ki je pri prvi uprizoritvi dosegla izredno lep uspeh. — V nedeljo, 7. maja ob 8. zvečer veselojgra »Španska muha«, polna najorginalnejših zapletljivost. Prodaja vstopnic v Sentjakovski knjižnici ob delavskih od 5.—7. zvečer in eno uro pred predstavo pri blazini.

— Mestno gledališče v Celju. V petek, 5. t. m. gostujejo člani ljubljanskega dramskega gledališča v Strindbergovem »Smrtnem plesu II. del.

— Vlaho Bukovec. Neprilakovana smrt tega popularnega umetnika, ki vzbudila v vseh umetnost ljubiteljih krogih veliko zanimanje za njegova dela. Mnogo teh del prihaja v lepih plastinskih reprodukcijah, krasna revija »Umjetnost« ki jo izdaja »Kolektiv jugoslov. grafikov« na to številko ter je izdajatelj »Umjetnost« opetovano izražal svoje veselje, da so se spomnili na dolžnosti, ki jih ima narod prama njemu. Zal te številke sam ni dočkal. Dobiva se v vseh knjižnicah, a ker je povpraševanje veliko, bo najbrž kmalu razprodano.

— Dr. Aleksa Ivšić. O srpskom i hrvatskom imenu. Izdaje knjižarnice S. B. Cvijanovića u Beogradu, str. 1 do 20, cena 2 dinara. Beograd 1922. Pisatelj poljskoje v tej mali brošuri obseg in vsebino imen Srb in Hrvat v toku zgodovine, posebno od XVI. stoletja do danes. Po pravici očita hrvatskim zgodovinarjem malenkostno razumevanje velikih dogodkov, ko iz izvanjih ozirov dneve politike pridajejo Srbom ime Vlah, ki je bilo pri Turkih rabljeno za rajo naše krvi in jezika. Ter je sem in tam prišlo v rabo tudi pri naših kristolih. Veseli nas, da je bil natočil, ki hrvatski zgodovinar dr. Ferdo Šišić, vedno izvzet od malenkostnega zastranjenja medsebojnih razmer pri narodu iste krvi in jezika. N.

Julijska krajina.

— Iz Idrije. Prejeli smo za šolsko leto 1920/21 izvestje državne višje realke in nižje gimnazije v Idriji. Iz izvestja zveemo, da je bilo ob sklepu šol, leta na realki 20 učiteljev, izmed katerih dva nista poučevala, na gimnaziji pa 12. Na realki je bilo ob koncu šolskega leta 289-5 dijakov, na gimnaziji pa samo 28 (v I. r. 7, v II. r. 13, v III. r. —, v IV. r. — 8). Učni uspehi so bili dobri, ker na realki jih je padlo samo 92%. Gimnazija je imela 21% ponesrečencev. Po materinščini so bili vsi dijaki Slovenci. Učiteljska knjižnica je kupila nekaj res lepih slovenskih del, a zato pa jih je dijaška manj. Oblasti so podarilo več patrijotičnih laških knjig in spisov. Slovensčina je bila poučevala na realki od I.—III. r. po 4 ure na teden, v IV. V. in VI. r. po 3 ure in v VII. r. zopet po 4 ure. Laščine so se učili v I. r. 6 ur, v II. 5, v III. in IV. r. po 4 ure, v višjih razredih pa po 3 ure na teden. Poleg tega se je poučevala obvezno tudi francoščina in nemščina. Na gimnaziji je imela slovensčina v I. r. 4 ure, v II. in IV. r. po 3, laščina pa v I. in II. r. po 7 ur, v IV. 5. Zdi se nam, da je slovensčina na gimnaziji napram velikemu številu ur v laščini prava nesterka. Nemščina in grščina se pričneta tukaj s 4. razreda. Izvestje sestoji iz 2 delov: prvi del je laški, v drugem delu pa se pripravuje v skandalozno pokvarjeni slovensčini ravno isto. Za evstilske vlade je izdajala idrijska realka samo slovenske izvestje, a pod sedanjio upravo je izgubila to svojo staro pravico. Pa četudi je potisnena danes slovensčina v kot, vendar smemo in moramo zahtevati, da izdaja raznateljstvo slovenski del v pravilni slovensčini da opravlja vestno korekturo tiskanih pol, kar se v tem slučaju na ni zgodilo. Tako najdemo n. pr. na 17. strani slovenskega dela 32 tiskovnih napak, ki pričajo o nedonostitvem omalovaževanju našega lepega jezika. To delce nas v marsičem spominja De Michellieva druga berila. Dasi nismo veseli tega domotvorne, nas veseli, da je ostalo na svojih službenih mestih še preostl lepo število za blazor ljudstva vnetih profesorjev iz Jul. Krajine, za kar jim izrekamo javno svojo zahvalo. Pristaviti še moramo, da ima Idrija vzorno opremljeno tiskarno, ki ja že natanilna za šolsko leto 1918/19 doletela lično in pravilno tak »Annuario. Zakaj se je zateklo ravnateljstvo sedaj v Treto?

★ ◎ ★

